

Pagina 3 • Veteran tapes • In het project 'The Veteran Tapes' van DANS en het Veteraneninstituut analyseren onderzoekers uit zeven verschillende disciplines dezelfde tapes waarop gesprekken zijn opgenomen met veteranen.

Pagina 4 • Psychologische data ont-sloten • Een grote hoeveelheid psychologische data is opgetast in het TestweekLab, dat uitkomsten van veertig jaar testen van eerstejaars psychologiestudenten bewaart. Nu komen ze vrij in een collaboratory.

JOHN THURING

Pagina 5 • Jacques van Maarseveen • Het 'historisch geweten van het CBS' wordt de statisticus wel genoemd die één van de drijvende krachten was achter de digitalisering van de Volkstellingen.

Pagina 6 • Brieven van Van Gogh • Het Van Gogh Museum en het Huygens Instituut bereiden een nieuwe wetenschappelijke editie voor van de brieven van Van Gogh. Die bieden een schat aan informatie over zijn artistieke ontwikkeling.

EN VERDER

Agenda.....	2
Nieuws.....	3
Achtergrond.....	4
Ontwikkelingen.....	7
Column.....	8
Gelezen.....	8

KB vervangt TIFF door JPEG2000

De Koninklijke Bibliotheek (KB) heeft besloten de masters afkomstig uit haar digitaliseringsprojecten voortaan niet meer duurzaam te bewaren in het TIFF-formaat, maar in JPEG2000. Eigen onderzoek heeft uitgewezen dat JPEG2000 (lossless) circa de helft minder opslagcapaciteit vraagt. Omdat de KB de komende vier jaar zo'n veertig miljoen pagina's hoopt te digitaliseren, levert deze keuze een aanzienlijke besparing op terwijl de gebruiksmogelijkheden goed blijven. De opslag van de bits en de bytes is een belangrijke kostenpost bij duurzame opslag, zo overweegt de bibliotheek. Geheugencapaciteit wordt weliswaar steeds goedkoper, maar er is ook steeds meer capaciteit nodig het langetermijn onderhoud daarvan is intensief, dus kostbaar. Het volledige onderzoeksrapport kan worden gedownload van de website van de KB. (IA)

© www.kb.nl/hrd/digitalisering/documentatie/index.html

Onderzoek duurzaamheid Europese wetenschap

PARSE.insight is een nieuw project dat digitale duurzaamheid binnen de wetenschapsector in Europa gaat onderzoeken. Het is in maart dit jaar gestart en heeft een looptijd van twee jaar. Aan het project, dat wordt gefinancierd door de Europese Unie, doen negen partners mee uit verschillende Europese landen. De Koninklijke Bibliotheek heeft de leiding over de verkenningsfase.

Achtergrond van het project is de constatering dat het niet eenvoudig is om geschikte onderzoeksgegevens binnen verschillende wetenschappelijke disciplines en over landsgrenzen heen te vinden. Veel bronnen zijn al wel digitaal, maar van eenduidige beschikbaarstelling is nog geen sprake. Als het aan de Europese Unie ligt, komt hier verandering in door de ontwikkeling van een zogeheten *e-science infrastructure*, een Europees netwerk voor de wetenschap waarin informatie interdisciplinair met elkaar kan worden gedeeld. Op termijn zou dit moeten leiden tot een betere beschikbaarheid van bronnen en meer hergebruik van bestaande informatie. Interoperabiliteit, het mogelijk maken van onderlinge toegang en verkeer tussen verschillende bestaande bronnen, staat daarbij voorop. Maar wetenschappelijke bronnen voor de lange termijn beschikbaar houden betekent ook dat ze duurzaam bewaard dienen te worden. Een belangrijke vraag in dit project is in hoeverre onderzoeksinstellingen zich hiervan bewust zijn.

Momenteel ontbreekt een goed overzicht van de stand van zaken rond digitale duurzaamheid bij Europese onderzoeksinstellingen. Dat komt vooral door de grote verscheidenheid aan wetenschappelijke instellingen, onderzoeksgemeenschappen en samenwerkingsverbanden. PARSE.insight gaat dat landschap in kaart brengen. Daarnaast wordt onderzocht waar en hoe duurzaamheid van digitale onderzoeksdata en publicaties gestimuleerd moet worden om te voorkomen dat wetenschappelijke informatie verloren gaat. Op basis van de uitkomsten zal PARSE.insight advies uitbrengen aan de Europese Commissie en Europese instellingen als de European Science Foundation.

In het project werken negen Europese partners samen, waaronder de Koninklijke Bibliotheek (KB), de Science and Technology Facilities Council (STFC), de Deutsche Nationalbibliothek (DNB) en de onderzoeksinstellingen Max Planck Gesellschaft, CERN en ESA. De uitgeverwereld is vertegenwoordigd door de International Association of Scientific, Technical & Medical

(STM) Publishers. De KB heeft de leiding over de verkenningsfase die inzicht moet opleveren in de huidige en geplande activiteiten rondom digitale duurzaamheid. Via enquêtes en interviews wordt een representatieve selectie van instellingen in Europa bevestigd.

In de komende maanden wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van een enquête. Deze zal gefaseerd worden

uitgezet, te beginnen in Nederland. Daarnaast leveren diepte-interviews met sleutelfiguren in de Europese onderzoeksweld de benodigde achtergrondkennis op om in de vervolgfase te kunnen bepalen wat er nodig is om wetenschappelijke informatie in digitale vorm te behouden. (Jeffrey van der Hoeven)

© www.parse-insight.eu

Hollandse driemaster in de Sont

Een Nederlandse driemaster in de Sont, de zeearm tussen Denemarken en Zweden die de Noordzee met de Oostzee verbindt. Aan het begin van de zeventiende eeuw, toen dit schilderij werd gemaakt door de Haarlemse zee- en schepenschilder Hendrik Corneliszoon Vroom, domineerden reders uit ons land het vervoer over zee van bijvoorbeeld graan en eikenhout uit de Baltische landen. Dat blijkt uit de registers die werden bijgehouden door de ambtenaren die in het Deense Helsingør belast waren met het innen van de tolgelden. In 1420 verrees het

eerste fort bij de Sont om de Deense aanspraken op die gelden te ondersteunen. Honderdvijftig jaar later werd het door Vroom geschilderde kasteel Kronborg gebouwd, dat nu nog grotendeels overeind staat.

De Sonttolregisters, die lopen vanaf het eind van de vijftiende eeuw tot halverwege de negentiende, vormen een bron van kennis over de maritieme en economische geschiedenis van Nederland. Ze zijn te vinden in Kopenhagen, maar op microfilm ook

in het Nederlands Economisch Historisch Archief bij het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam. De Rijksuniversiteit Groningen en het Fries historisch en letterkundig centrum Tresoor gaan de registers nu via internet bereikbaar maken. Er komt een elektronische databank met alle gegevens van de registers, die vanaf 2011 door iedereen kan worden geraadpleegd. DANS gaat een reservekopie onderhouden. NWO subsidieert het project. (MdG)

ECPA heft zichzelf op

De European Commission on Preservation and Access (ECPA), in 1994 opgericht om het behoud van documentair erfgoed te bevorderen, heeft zichzelf met ingang van afgelopen zomer opgeheven. Dat heeft de commissie in een brief aan relaties bekend gemaakt. Een reorganisatie binnen de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, de thuisbasis van ECPA, was aanleiding voor de stap. 'Diepgaande veranderingen in het veld' hebben volgens de brief in de laatste vijftien jaar geleid

tot 'nieuwe omstandigheden, die vragen om nieuwe netwerken'.

Leden van ECPA waren de nationale bibliotheken van Portugal, Italië, Slovenië en Nedersaksen, de Koninklijke Bibliotheek van Denemarken, Koninklijke Academies van Noorwegen en Nederland, het Oostenrijkse Phonogrammarchiv, het Nationaal Archief van het Verenigd Koninkrijk en de informaticatak van het Spaanse grootwinkelbedrijf El Corte Ingles.

NCDD onderzoekt digitale duurzaamheid in Nederland

Omdat de zorg voor digitale data zowel internationale als nationale dimensies heeft, wordt parallel aan PARSE.insight onderzoek gedaan naar de status van digitale duurzaamheid in Nederland. De vorig jaar opgerichte Nationale Coalitie Digitale Duurzaamheid (NCDD) heeft zojuist een vooronderzoek afgerond voor een nationale verkenning die in het najaar zal starten. Die moet genoeg informatie opleveren om een nationale infrastructuur te bouwen voor digitale duurzaamheid voor de hele publieke sector – niet alleen de wetenschap, maar ook voor de overheid en het erfgoed. De NCDD streeft daarbij naar goede afstemming tussen de diverse sectoren en met internationale initiatieven.

© www.ncdd.nl